

Rapport bevindingen verkenner

Rapport van bevindingen namens verkenner en advies voor verdere coalitie- en collegevorming gemeente Leudal

De afgelopen weken hebben twee rondes verkennende gesprekken plaatsgevonden om te komen tot een advies voor de verdere coalitievorming. In die gesprekken schoven naast de verkenner telkens vertegenwoordigers van Samen Verder aan en respectievelijk vertegenwoordigers van de partijen Ronduit Open, D66, CDA en PAL. In de tweede verdiepende ronde gesprekken sloot de griffier aan om verslag te leggen en de deelnemers van advies te voorzien. De belangrijkste bevindingen zal ik hieronder uiteenzetten.

Verkiezingsuitslag

Op 16 maart vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats die in Leudal het volgende resultaat tot gevolg hadden:

Samen Verder 7 zetels
Ronduit Open 6 zetels
CDA 5 zetels
D66 5 zetels
PAL 2 zetels

Daarmee werd Samen Verder opnieuw de grootste partij terwijl D66 in relatieve zin de grootste winnaar was (+ 2 zetels). Voor de resterende partijen gold dat ze hun zetelaantal wisten te behouden. Met betrekking tot de uitslag leidt dat tot volgende bevindingen:

- De verkiezingsuitslag is er een waar elke partij tevreden mee zou kunnen zijn.
- Vier partijen liggen (qua zetelaantal) dicht bij elkaar. Leudal loopt daarmee uit de pas, in veel gemeenten is verdere versplintering de trend.
- Constaterende dat een meerderheid over minimaal 13 zetels moet beschikken ligt een coalitie van drie partijen voor de hand; daardoor kan tot een robuuste en stabiele samenwerking worden gekomen.
- Een groot aantal combinaties van drie partijen levert een meerderheid op, dat maakt het vervolg mogelijk complex.
- Om recht te doen aan de verkiezingsuitslag zou deelname van de grootste partij (SV) logisch zijn.
- Om recht te doen aan de verkiezingsuitslag zou het opnemen van de grootste winnaar in relatieve zin (D66) logisch zijn.
- Hoewel de lage opkomst een verschijnsel is dat gedeeld wordt met vrijwel alle gemeenten van Nederland delen de partijen een wens om in Leudal met dat signaal aan de slag te gaan.

Vervolgproces

Met deelnemende partijen is ook over het vervolgproces gesproken. Met inachtneming van gedeelde suggesties en aandachtspunten zou ik adviseren het vervolgproces er als volgt uit te laten zien:

Principekeuze coalitiepartners

Op basis van deze rapportage gaan partijen de informatiefase in (zie inhoudelijke bevindingen voor de voorkeursvariant). Na het mondeling bijpraten van de deelnemers in de gesprekken zal deze rapportage gedeeld worden met de gemeenteraad en de burgemeester. Ook wordt er een informateur benoemd.

Keuze formatieomvang, aantal wethouders per fractie en principekeuze portefeuilles

In de verkennende gesprekken bleek een nadrukkelijke behoefte de invulling van het college eerst aan de orde te hebben voordat er aan het coalitieprogramma geschreven gaat worden. Dit omdat de wethouders volledig achter het programma moeten kunnen staan, dit coalitiebreed uitgedragen moet worden en het dus wenselijk is dat ze zelf een grote rol hebben bij de totstandkoming van dat coalitieakkoord. Daarnaast kan de burgemeester in een vroeg stadium de voorgeschreven risicoanalyse integriteit laten uitvoeren zoals de gemeenteraad heeft vastgesteld in haar *reglement van orde raadsvergaderingen Leudal 2015*.

Portefeuillehouders schrijven aan het concept coalitieakkoord

Na in grove lijnen de portefeuilles verdeeld te hebben gaan de beoogde portefeuillehouders en andere vertegenwoordigers van de deelnemende partijen aan de slag met het conceptcoalitieakkoord. De beoogde portefeuillehouders brengen daarbij in eerste instantie de teksten in die betrekking hebben op hun beoogde portefeuille. Ze raadplegen daarbij hun verkiezingsprogramma's, door derden aangereikte input en de aangeleverde ambtelijke handreiking. Indien nodig kan er een beroep gedaan worden op ambtenaren (via de griffie) om de schrijvers van verdere informatie te voorzien.

Daarnaast bestaat er de wens om in het akkoord nadrukkelijk ook punten op te nemen van partijen die niet deelnemen aan de coalitie. Voor een breed raadsakkoord op meerdere uiteenlopende onderwerpen ontbrak het draagvlak. Wel is er een wens om op specifieke onderwerpen raadsbreed samen te werken. Welke onderwerpen dat zouden moeten zijn moet onderdeel uitmaken van een bredere discussie tussen gemeenteraad en college. Daarbij moet ook de rol van werkgroepen die de afgelopen periode gevormd zijn nader gedefinieerd worden.

Terugkoppeling fracties naar achterban over conceptteksten coalitieakkoord

De deelnemende vertegenwoordigers van de partijen reageren op elkaars teksten en komen tot overeenstemming. Daarnaast gaan ze over het concept coalitieakkoord in overleg met hun achterban en geven ze een definitief akkoord op de inhoud van het concept coalitieakkoord. De informateur licht de burgemeester in zoals bedoeld in artikel 35, tweede lid, van de Gemeentewet. Zij wordt daarmee in de gelegenheid gesteld haar opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken. Ook leggen ze het concept een week ter inzage zodat het mogelijk is voor derden (zoals burgers, ondernemers) een aanvulling dan wel wijziging voor te stellen.

Informateur wordt formateur

Er wordt een formateur aangewezen. Portefeuilles worden definitief vastgesteld ook gelet op eventuele opvattingen van de burgemeester. In de eerstvolgende raadsvergadering wordt een verklaring afgelegd over de gevoerde coalitieonderhandelingen en wordt een voorstel tot benoeming van de beoogde wethouders gedaan.

Inhoudelijke bevindingen en voorkeursvariant

Om tot de voorkeursvariant te komen zijn de volgende overwegingen van belang:

- De werkrelatie tussen de huidige coalitiepartners heeft de afgelopen tijd een deuk opgelopen. Alle partners geven aan dat er geïnvesteerd dient te worden in de relatie tussen partijen en personen. Van het zondermeer voortzetten van de huidige coalitie is geen sprake.
- Gestreefd wordt naar een robuuste en stabiele samenwerking. Een coalitie van minimaal drie partijen is gewenst. Dat vergt een stevige samenwerking waarbij partijen elkaar vinden op hoofdlijnen en duidelijke afspraken over werkwijze en voorzienbare conflicten kunnen maken.
- Breed gedeeld wordt dat er een coalitie moet aantreden die het groot aantal uitdagingen met ambitie aanvliegt. Woningbouw, de klimaatproblematiek en het voortvarend aanpakken van de energietransitie maar ook het scheppen van een goed ondernemersklimaat en het beter beheersbaar maken van de uitgaven in het sociaal domein zijn thema's waar groot belang aan wordt gehecht.
- De financiën zijn op orde, dat zo te houden vraagt een sterk college dat ook impopulaire maatregelen zal moeten nemen. Een gedeelde visie op het gebied van financiën (o.a. wijze van begroten, lastendruk) is belangrijk.
- Breed gedragen zijn de zorgen om met name de financiële component van het sociaal domein. Een nieuw college zal daar de komende jaren een stevige uitdaging aan hebben. Ook op dit onderwerp is consensus (of het vertrouwen te kunnen komen tot een consensus) van belang voor de coalitievorming.
- Samen Verder en D66 hebben naar tevredenheid met elkaar samengewerkt in de afgelopen periode en zouden dat graag voortzetten. Beide kunnen bovendien naar hun verkiezingsresultaat wijzen als argument voor deelname aan de coalitie.
- Gelet op inhoudelijke overeenkomsten (o.a. over de woningbouw, energietransitie, ondernemersklimaat), voorkeuren van deelnemende partijen en de opgelopen deuk in de werkrelatie van de huidige coalitiepartners ligt het CDA als derde coalitiepartner voor de hand.
- Een verdere verbreding van de coalitie ligt niet voor de hand en maakt het te volgen proces onnodig gecompliceerd.

Met inachtneming van bovenstaande overwegingen stel ik voor dat er verdere onderhandelingen gaan plaatsvinden tussen Samen Verder, D66 en het CDA om te komen tot een coalitieakkoord en nieuw college.

Tot slot wil ik een woord van dank uitspreken richting alle deelnemers, de gesprekken waren prettig en constructief. Daarnaast bedank ik de griffier voor de verslaglegging en advies dat heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze rapportage.

Michel Graef, 7-4-2022